

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет романо-германської філології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
ОНУ імені І. І. Мечникова
проф. Вячеслав ТРУБА
_____ 2025 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на навчання для здобуття
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність В11 Філологія
ОП «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською»

на основі освітнього ступеня бакалавра, магістра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

Схвалено на засіданні Вченої ради
факультету романо-германської
філології
Протокол № 7 від «18» березня 2025 р.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування до магістратури за спеціальністю «Переклад» передбачає перевірку й оцінку мовної, мовознавчої та перекладацької компетенції вступників. Випробування спрямоване на встановлення рівня знань пошукувачів з перекладознавчих дисциплін, лінгвокраїнознавства, порівняльної граматики та стилістики, а також лексикології та історії основної іноземної мови. Результати такого випробування визначають готовність до майбутньої перекладацької та аналітично-дослідницької діяльності здобувачів другого (магістерського) освітнього рівня.

Організація та проведення вступного випробування відбувається у порядку визначеному Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 року № 168 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2025 року за № 15/41360 та Положенню про приймальну комісію Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Особи, які проходять фахове вступне випробування з перекладу, повинні володіти комплексом знань, умінь і навичок, необхідних для навчання за обраним напрямом та проведення магістерського дослідження.

Головною вимогою до рівня знань вступників є володіння сучасним інструментарієм для здійснення передперекладацького та перекладацького аналізу, власне перекладу та післяперекладацького редагування тексту. Передбачається, що вступники мають сформовані навички аналізу текстів різних жанрів для адекватного сприйняття інформації, вірного тлумачення мовних одиниць та їхньої точної передачі мовою перекладу.

Під час складання фахового випробування з перекладознавства вступники повинні продемонструвати наявність компетенцій, що формуються в межах базових дисциплін, які вивчаються студентами освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», зокрема, вступу до професійної діяльності, теорії та практики перекладу, редагування перекладу, порівняльної стилістики та граматики, тощо.

Форма фахового випробування – тестування.

Підготовка програми фахового іспиту, розробка тестових завдань та проведення іспиту здійснюється фаховою атестаційною комісією факультету романо-германської філології (наказ № 420-18 від 28.02.2025 року).

1. ЗМІСТ ФАХОВОГО ІСПИТУ

I. Тематика завдань з теоретичних дисциплін

Вступ до професійної діяльності

1. Професійна етика перекладача. Професійні компетентності та цінності.
2. Етапи перекладу Біблії в аспекті еволюції теорії та практики перекладу.
3. Буквалізм у перекладі: типи помилок та шляхи подолання.
4. Лінгвокультура та переклад.

Вступ до перекладознавства

5. Переклад як об'єкт лінгвістичного дослідження.
6. Перекладознавство та суміжні науки.
7. Предмет, завдання та методи теорії перекладу.
8. Еквівалентний та адекватний переклад.

Практика перекладу:

9. Передперекладацький та перекладацький аналіз.
10. Постперекладацьке редагування як необхідна складова процесу письмового перекладу.
11. Процес письмового перекладу: проблеми та види відповідностей.
12. Лексичні, граматичні, лексико-граматичні та комплексні перекладацькі трансформації.
13. Переклад українських віддієслівних іменників та безприйменникового генітиву.
14. Проблематика перекладу власних назв.
15. Особливості перекладу неологізмів.
16. Передача емпізи при перекладі з англійської мови.
17. Проблеми перекладу фразеологічних одиниць.
18. Переклад англійських препозитивних атрибутивних словосполучень.
19. Переклад англійського підмета.
20. Жанрово-стильова домінанта перекладу.
21. Особливості перекладу текстів різних стилів (офіційно-ділового, наукового, газетно-публіцистичного).
22. Проблематика перекладу термінів.
23. Передача реалій при перекладі.
24. Компресія при перекладі: причини та інструментарій.

Основи редагування перекладу.

25. Види редакторських правок.
26. Методика правки тексту.
27. Типи помилок у тексті.

Лінгвокраїнознавство основної мови

28. Britain: country and people.

29. British history: periods and essentials.

30. Identity in Britain: ethnic, geographical, class. Personal identity and sense of humour.

31. Political life in Great Britain (the style of democracy, the constitution, the style of politics, the party system).

Порівняльна стилістика

32. Порівняльний аналіз лексичних стилістичних прийомів в англійській та українській мовах.

33. Порівняльний аналіз синтаксичних стилістичних прийомів в англійській та українській мовах.

34. Порівняльний аналіз лексико-синтаксичних стилістичних прийомів в англійській та українській мовах.

35. Переклад метафори, метонімії, епітета.

36. Переклад порівняння.

Порівняльна граматика

37. Англійська та українська мови як дві різних типи мов. Порядок слів в англійському та українському реченнях.

38. Синтаксична та семантична структура речення в англійській та українській мовах.

39. Тема-рематичні відносини в англійській та українській мовах. Монорема та дирема.

40. Категорія модальності в англійській та українській мовах. Первинні та вторинні значення модальних слів.

41. Пасивний стан в англійській та українській мовах: лінгвістичний та перекладацький аспекти.

42. Герундій як категорія, відсутня в українській мові, та способи його передачі при перекладі.

43. Функції англійського інфінітиву та способи його перекладу українською мовою.

44. Англійський дієприкметник та його переклад українською мовою в залежності від функції.

Лексикологія

45. Lexical meaning of the word: change (extension, specialization, elevation, degradation) and transfer.

46. Polysemy. Homonymy.
47. Borrowed elements in English.

Історія мови

48. The Germanic group of languages.
49. Periods in the English language history and their general characteristics.
50. Historical development of the phonetic system. The first consonant shift. The Great Vowel Shift.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВКДПУ ім. В.Винниченка, 2013. 200с. <https://docplayer.net/73767245-O-m-bilous-navchalniy-posibnik-dlya-studentiv-perekladackih-viddilen.html>
2. Болдирева А.Є. Переклад каламбуру як засобу створення гумористичного ефекту: до постановки проблеми. Записки з романо-германської філології. Одеса: КП ОМД, 2016. Вип. 2 (37). С.11– 19.
3. Болдирева А.Є. Переклад авторських порівнянь в творах П.Г. Вудхауза. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: зб. наук. праць / МОН, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К.: Логос. 2018. Вип. 32. С. 13 – 24.
4. Болдирева А.Є. Смісловий розвиток при перекладі. Записки з романо-германської філології. Одеса: КП ОМД, 2019. Вип. 2 (44). С. 93-102.
5. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця: Нова Книга, 2003. 160 с.
6. Верба Л.Г., Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. – Вінниця : Нова книга, 2003. 341 с.
7. Володіна Т.С., Рудківський О.П. Загальна теорія перекладу для першого (бакалаврського) рівня. Навч.-метод. посібник. К.: Вид.центр КНЛУ, 2017. 296с.
<http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/182/Rudkivskyi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
8. Гороть Є. І. Лексикологія сучасної англійської мови: Курс лекцій / Є.І. Гороть. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ.ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. 144 с.
9. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Практикум. Вінниця: Нова Книга, 2011. 328 с.
10. Євченко В.В. Історія англійської мови. Вінниця: Нова Книга, 2016. 408 с.

11. Єрмоєнко С.В. Декомпресія тексту у процесі перекладу. Записки з романо-германської філології. 2016. Вип. 1 (36). Одеса: КП ОМД. С. 33 – 38.
12. Єрмоєнко С.В. Компресія при перекладі з української мови на англійську. Записки з романо-германської філології. 2017. Вип. 2 (40). Одеса: КП ОМД. С. 23-28.
13. Жулавська О. О. Переклад: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. / Ольга Олександрівна Жулавська, Олена В'ячеславівна Назаренко, Сум. держ. ун-т. Суми : Сум. держ. ун-т, 2017. 132 с.
14. Записки Перекладацької Майстерні. Львів, 2001 2002. Т.І, ІІ, ІІІ.
15. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Львів: Вид-во Львівського ун-ту, 1989. 215 с.
16. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову: у 2-х частинах. Вид. ІІ. Київ - Кременчук, 1999.
17. Карабан В. І. Переклад з української мови на англійську. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2013. 608 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/James_Mace/Pereklad_z_ukrainskoj_movy_na_anhliisku_movu/
18. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську. Вінниця: Нова Книга, 2003. 608 с.
19. Кириллова М.Д. Вступ до перекладознавства. Методичні вказівки. Одеса, Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 63 с.
20. КиякТ., НауменкоА., ОгуйО. Перекладознавство (німецько-український напрям) / Т.Кияк, А.Науменко, О.Огуй. Чернівці: Букрек, 2014. 640с.
https://libcc.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1787400
21. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник. К.: Юніверс, 2002. 280 с.
22. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Підручник. Вінниця: Нова Книга, 2015. 448 с.
<https://nk.in.ua/pdf/1530.pdf>
23. Левицький А. Е. Порівняльна граматики англійської та української мов. К.: Київський університет, 2008. 264 с.
24. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / В. М. Манакін. К. : ВЦ «Академія», 2012. с. 239-255. (Серія «Альма-матер»).
25. Матузкова О. П. До питання про передачі одеських реалій в англомовних художніх та документальних текстах / О. П. Матузкова, В. В. Погуляй // Записки з романо-германської філології. 2018. Вип. 2. С. 92-106. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2018_2_13
26. Матузкова О.П. Лінгвокультура та переклад. Монографія. Одеса, Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 224 с.

27. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови. Підручник. К: Вища школа, 2003. 462 с.
28. Мірам Г., Дайнеко В., Іванова С. Коучінг для усних перекладачів. Київ: Ніка-Центр. 2011. 228 с.
29. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови теорія і практика / А.Г. Ніколенко. Вінниця: Нова Книга, 2007. 528 с.
30. Сайтарли І. А. Культура міжособистісних стосунків. Київ : Академвидав, 2007. 240 с. Режим доступу: https://pidruchniki.com/12800528/kulturologiya/stili_komunikativnoyi_povedinki
31. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля К, 2006. 711 с.
32. Стріха М. Український переклад та перекладачі: між літературою і націєтворенням. Київ: Дух і літера. 2020. 520 с.
33. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови: Посібник для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів. Луганськ: Альма-матер, 2005. 400 с.
34. Чередниченко О. І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу (французька мова). К.: Либідь, 1995. 320 с.
35. Чередниченко О.І. Про мову і переклад / О.І. Чередниченко. К.: Либідь, 2007. 248 с.
36. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Пенькова І.О., Ярощук І.П. Переклад англійської економічної літератури. Економіка США. Загальні принципи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вид. 2-ге, допов. Вінниця: Нова книга, 2010. 270 с.
37. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студентів вищих закладів освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця: Нова книга, 2013. 376 с.
38. Arnold I. English Stylistics. M.: Progress Publishing House, 1999. 327 p.
39. Baugh, A.C. and T. Cable. A History of the English Language. Pearson, 2006. 440 p.
40. Bell R. Translation and Translating. Theory and Practice. London / New York: Longman, 1991. 298 p.
41. Bell R.T. Translation and translating. Longman, 1997. 300 p.
42. Duff A. Translation. – Oxford University Press, 1996. 160 p.
43. Genzler E. Contemporary Translation Theories. London and New York: Routledge, 1993. 220 p.
44. Jackson H. Words and their meaning / H. Jackson. NY: Longman, 2005. 279 p.
45. Korunets. I. Theory and Practice of Translation. Вінниця: Нова книга. 2010. 448 p.

46. Kukharensko V.A. A Book of Practice in Stylistics. Вінниця: Нова книга, 2000. 160 с.
47. Landers C. E. Literary translation. A Practical Guide. New York, Clevedon: Multilingual Matters, 2011. 214 p.
48. O'Driscoll J. Britain for learners of English. Oxford: Oxford University Press, 2009. 224p.
49. Newmark Peter. A Textbook of Translation. Longman, 2013. 292 p.
50. Nida Eugene A. Language Structure and Translation Essays. Selected Introduction by A. S. Dil. Stanford: Stanford University Press, 2010. 284 p.
<https://archivebooks.online/download/4715293-nida-eugene-language-structure-and-translation-essays>

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Вступний іспит зі спеціальності «Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Переклад з англійської мови та другої іноземної українською» проводиться у тестовій формі. Зміст тестових завдань визначено Програмою фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальність В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська на основі ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

Тест для фахового іспиту складається із завдань з **вибором однієї правильної відповіді** (ТЗ закритої форми). До кожного завдання подано чотири варіантів відповідей (А, В, С, D), з яких один правильний.

Загальна кількість завдань тесту – 50.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюється в 0 або 2 тестових балів.

Результат фахового випробовування оцінюють за шкалою від 0 до 100 балів.

Критерії оцінювання іспиту за фахом

ТЗ із вибором однієї правильної відповіді	Кількість балів
• неправильна відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповідь ненадано	0 балів
• правильна відповідь	2 бали
• мінімальна кількість тестових балів, яка дає право на участь в конкурсному відборі	12 балів

максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тесту	100 балів
--	-----------

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт, в якому фахова атестаційна комісія вказує причину відсторонення та час. У разі використання заборонених джерел абітурієнт, на вимогу члена фахової атестаційної комісії, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

Вступник має право подати письмову апеляцію щодо екзаменаційної оцінки (кількість балів), отриманої на вступному випробуванні. Апеляція подається письмово у вигляді заяви у довільній формі на ім'я голови Приймальної комісії ОНУ імені І. І. Мечникова. Апеляційна заява подається вступником особисто згідно з Положенням про апеляційну комісію Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Предметом апеляції може бути тільки оцінка з вступних випробувань. Не розглядаються апеляції, подані невчасно або з порушенням процедури подання.

Вступники, які не з'явились на вступне випробування без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших вступних випробуваннях та конкурсному відборі не допускаються.

Голова фахової
атестаційної комісії

проф. Олена КАРПЕНКО